

Linnan
Kehitys Oy

littalan kasvuohjelma i-laakso 2030

Sisältö:

Kasvuohjelman tavoitteet	1
Toimenpiteet ja tuotokset	2
Vaihe 1: littalan taideasema.....	3
Vaihe 2: Kohti littala Villagea	5
Puistosuunnitelma	6
Matkailukylän kasvustrategia	7
Vaikutukset vierailijoihin, asukkaisiin ja yrityksiin.....	8
Oppeja aluetalouden yhteiskehittämisestä	13
Rahoitus	14
Mitä hankkeen jälkeen?.....	15

Raportti: Pia Niemikotka ja Laura Lamberg
Elokuu 2019

Kasvuohjelman tavoitteet

littalassa toteutettiin 1/2017 –8/2019 moniulotteinen hanke, jonka tavoitteena oli luoda alueelle uutta elinvoimaa yhteiskehittämisen avulla.

i-laakso 2030 –hankkeella tavoiteltiin littalaan kasvua jo hankeaikana sekä 2030 mennessä. Määrällisesti ha-
luttiin lisää:

- Vierailijoita
- Yrityksiä ja työpaikkoja
- Asukkaita

Uutta hankkeessa oli sen laaja-
alaisuus. Samassa hankkeessa ha-
ettiin vierailijamäärän kasvua, yritys-

ten kasvua ja asukasmäärän kasvua.

i-laakso –hankkeen roolina oli:

- Aktivoida ja tukea yritysten ja asukkaiden osallistumista oman toimintaympäristönsä kehittämiseen
- Tuottaa työkaluja, koota voimia ja ohjata tekemistä samaan suuntaan
- Tähdätä rakenteellisiin muutoksiin ja uusiin avauksiin
- Käynnistää yhteishankkeita yksityisten ja julkisten tahojen kanssa
- Tuottaa littalan kasvusuunnitelmat 2019-2030 ja pohjustaa niiden toimeenpanoa

Toimenpiteet ja tuotokset

littalan kasvuohjelmassa toteutettiin ainutlaatuinen asemahanke sekä laaja pohjatyö littala Village -matkailukylän mahdollistamiseksi.

Kasvuohjelman toteutus voidaan jakaa kahteen vaiheeseen. Ensimmäisessä vaiheessa littalaan rakennettiin naivistinen taideasema laajan yritys- ja kumppaniverkoston kanssa. Asema oli kohentamisen tarpeessa ja huoli junavuoroista kosketi kaikkia. Lue lisää sivulta 3 alkaen.

Toisessa vaiheessa tartuttiin matkailukylän strategiatyöhön yritysten ja asukkaiden kanssa. Syntyi jaettu visio littala Villagesta –muotoilun, taitteen ja käsityöläisyyden kylästä, sitoutunut littalan matkailun kehittäjäverkosto, yhdessä tekemistä sekä tiekartta kehittämistoimenpiteille 2019–2030. Lue lisää sivulta 5.

littalan kasvuohjelmatyöhön osallistui molemmissa vaiheissa suuri määrä yrityksiä, yhteisöjä, asukkaita ja virkamiehiä. Aluetaloutta kehitettiin vahvasti paikallisen yhteisön edellytyksistä käsin.

Kasvuohjelmassa tehtyä

Matkailun yritys- ja kumppaniverkoston tuki

littala Village

–kasvustrategia ja brändityö

Puistosuunnitelma

Asukastyöpajat

Vierailijakyselyt

www.iittalavillage.fi

Pilottikokeilut

lainattavat kyläfillarit

kesänavaustapahtumat

taideaseman virtuaalielementit

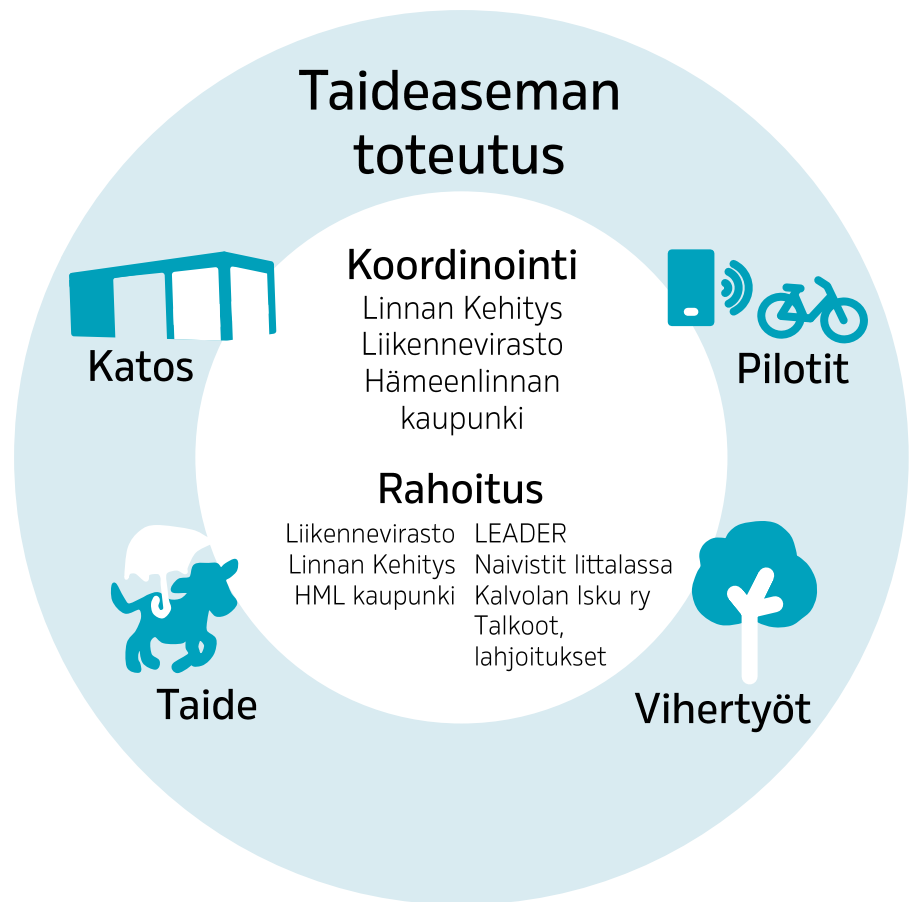
Vaihe I: littalan taideasema

littalaan valmistui kesällä 2018 Suomen ensimmäinen teemallinen rautatien seisake—littalan taideasema.

Taideasema ilmentää littalaa käsitön, muotoilun ja taiteen kylänä.

Kyseessä on Suomessa uudenlainen konsepti, jossa seisake suunniteltiin ja toteutettiin Väyläviraston ja paikallisten tahojen yhteistyönä. Hanke koordinoi yhteissuunnittelua, hankki osarahoitusta ja vastasi aseman osatoenttamisesta. Taideaseman avajaiset järjestettiin yhdessä koko kylän kanssa ja avajaisviikonlopusta tuli kesän 2018 paras kauppa- ja litalaisille yrityksille.

Taideasema muostuu uniikista CorTen -katoksesta,

asema-alueen maisemoinnista sekä naivistisen taiteen ulkonäyttelystä. Kokonaismuutos oli suuri ja mahdollistui rahoituksen ja hankkeiden yhdistämisellä.

Taideasemasta tuli lopulta yli kahdenkymmenen tahon yhtenäinen kokonaisuus. Taidekatoksen design, tekniset piirustukset, katoksen valmistus, teräsmateriaali, aseman vihersuunnitelma sekä virtuaaliset elementit ovat kaikki littalan ja Hämeenlinnan yritysten toteuttamia. Lisäksi projektiin osallistui yhdistyksiä ja asukkaita. Taideasema tarjosi yrityksille näkyvyyttä ja asukkaat ja vierailijat saivat viihtyisemmän aseman. littalaan saatiin uusi nähtävyys ja maamerkki junalla matkustaville. **Uudistunut asema toi littalan kylälle valtakunnallista ja kansainvälistä näkyvyyttä ja lisäsi kiinnostusta matkailukylää kohtaan.** Taideaseman yhteissuunnittelu kesti 1,5 vuotta ja toteutus 5kk.

littalan juna-asema ennen ja jälkeen

Vaihe II: Kohti Iittala Villagea

Taideasema oli hyvä alku Iittalan kasvulle. Se toi valtakunnallista ja kansainvälistä näkyvyyttä ja lisäsi uskoa Iittalan kylän kasvuun. **Asemahanke kirkasti sitä, että Iittalan kasvu vaatii uudistumiskykyä ja myös investointeja.**

Iittalan vaikutusalueen matkailuyrittäjien ja matkailun kehittämistä innostuneiden henkilöiden kanssa aloitettiin kehittämistyöpajat. **Tavoitteena oli käynnistää toimenpiteitä, joilla Lasimäelle ja Iittalaan saadaan lisää vierailijoita ja kassavirtaa heti sekä pidemmällä ajalla järkevästi.**

Keskustelut jäseneltiin työkirjaan, josta muodostui yhteinen näkemys Iittalan matkailukylän kasvuun tarvittavista toimenpiteistä. **I-laakso -hanke toimi fasilitaattorina, resursoijana ja yhteisten toimenpiteiden käynnistäjänä.**

I-laakso -hankkeen päättyessä **Iittalassa on sitoutunut ja kasvanut matkailun kehittäjien yritys- ja kumppaniverkosto.** Iittalan lasitehdas on osaltaan sitoutunut vierailijamäärän kasvattamiseen ja Lasimäen kauppiasyhistys laajenee koko Iittalan matkailuyritysten yhdistykseksi.

Tehtyjä toimenpiteitä:

- **IittalaVillage-brändissuunnitelma** –ehdotuksia kylää yhdistävistä visuaalisista elementeistä ja toimenpiteistä
- **www.iittalavillage.fi-sivusto** kokoamaan yhteen koko Iittalan matkailukylän tarjonta.
- **Iittalan Lasimäen puistosuunnitelma** uudistamaan ja kokoamaan yhteen Lasimäen alueen ulkoalueet ja kohteet. Ehdotuksia ulkoalueiden kehittämiseksi maisema-arkkitehtonisin keinoin
- **Tapahtumatuotannon ja viestinnän tuki kesän päätapahtumille**
- **Yrittäjäryhmän benchmarking -retki Fiskars Villageen**
- **Iittala Village - kasvustrategia ja kehittämistoimenpiteitä 2019-2030.**

Hanke osallistui myös näihin:

- **Iittalan lasimuseoon uusi näyttely** kesällä 2019 (päävastuussa HAMK ja lasimuseo)
- **Kyläfillarit** Iittalan Omakotiyhdistyksen ja yhtenäiskoulun aikaansaamien fillarien toiminta jatkui Lasimäellä (Anubis)
- **Brittiläisen bloggaajan vierailu** ja majoittuminen Iittalassa Lasinpuhalluksen MM-kisojen aikana

Ydinalueen yleissuunnitelma 1:500

-
- Suurmustavalkuinen rasti
Toinen rasti
Oskari-muisti
Nörtti ja muu korostustilaisen marginaali
Kivetti
Virokanta
Kalkkiset rautakivet
Tanssijaksi tunteilusta
Vapokäsiä ohjauksesta
Isäntänsä puolesta
Oskariassa oleva puolesta
Lähinen rakennus on osittain nähtävissä
Välineen taustasta
Päättäjän ja kutsujan

Polychaeta (5)[illegible]

Sozialwissenschaftler, Kitzinger (4)

toimintaa. Se voidaan tehdä lisäämällä si-
sällyksen yhteyteen lausi-istutuksia,
poistamalla niiden eteen istutuksia/ kyl-
vävyymisiä sunia istutuksia sekä lisäämäl-
lä esimerkiksi oleskelun mahdollistava ka-
laste.

vähimmäinömiin huoltokertoneeseen ja

Suunnitelmassa on esitetty skenaario ta-
 pahuuden näkökulmasta käytössä tapahtuman ai-
 na. Tapahtumien ajankohdan valit-
 seenä käytetään tällöinkin, joka helpottaa
 alueella liikkumista ja suunnitelmasta.

Suunnitelmassa on esitetty koulujen ja vä-
 likoulujen esittämistä alueen suunnitelmasta
 alueella.

Alueen yleisluonne on esitetty koulun-
 alueen yleisluonne on esitetty koulun-

esäntoiminta on tärkeää, sekä ei toivot-
tujen yksityiskohtien poistaminen/ nollota-

Ateenä karaktääriä vahvistamiseksi klinttistijien sisäiskälymjen ja eteiden julkisvajan etim nostamien on tärkeä. Tätä voidaan parantaa postumalla järeäimällä kasvillisuutta näiden edessä, sekä postumalla järeäimäisest opusessummitelman vastaiset kyltit ja mainokset julkisivuista ja sisäiskälymjenillä.

no:n. Oheisen suunnitelman rakaisessa

[illegible]

Lasimien mykyistä kirkkopätkää kehittäminen opuste- ja kalatesuunnitelman mu-

Köötidämiän tien kohdalla varustet-
maastuvä peltisemmaksi ja on suunnat-
tu vartun-empien lauten pelti- ja toiminta-
paikaksi.

Lactidien phosphate plasmidbäckogen (LCP)

[illegible]

tiäbeita. Kevyt liikenne erotetaan omalla alueella ja erotetaan kirkkokuunnelt

jos alueille kohdistuu lisärakentamiseksi puitteita, sopivat rakentamisen paikat löytyvät alueen seunoilta linnalen tien varresta ja Lasinien leonauurasta. Niille alueille rakentamisella voidaan rajata kolme uutta aluetta, jotka on tarkoitettu koulun, nuorisoseuran ja kirkon rakentamiseksi.

Lisärakentamisessa on kiinnitettävä e-

kiekkotunni, sillä nämä uudet elementit ovat voimakkaasti rekrytoitu linjalin hylin maen haastossa.

Weisungen schützenden Punkt (14)

jen tapaturmapuolisoa voisi suuntaa
luulua olla erityisesti lyhyellä ja
ympäriksi sekä varoittelun välillä
"alkogalleria". Merkitään puolestaan
siksi puolellyksiksi voisi osallista
län karkailutuksen esimerkiksi seurustel
ja taitteen tuomiseksi osaksi miljöörä
maailla yhteisössä kumpuavalla tavalla.

littala Village kasvu- strategia

MISSIO

littala on tunnettu laadukkaasta muotoilusta, taiteesta ja käsityöläisyyden kylä, joka kiinnostaa sekä kotimaisia että ulkomaisia vierailijoita. littala on kutsuva ja helposti lähestyttävä. Koko kylä tekee yhteistyötä ja tuottaa hyvän mielen kohtaamisia.

VISIO 2030

littala Village on Suomen nopeimmin kasvava muotoilun, taiteen ja käsityöläisyyden kylä. littalan henki tunnustetaan valtakunnallisessa matkailussa.

Sijoittumiset

Viestintä,
markkinointi,
brändäys

Puistosuunnitelma

Viihtyminen
Omaperäisyys

Saavutettavuus

Aktiviteetit eri
kohderyhmille

Muotoilu

Taide

Käsityöläisyys

Juju & laatu

Hyvä mieli

Yhteistyö ja osallisuus

Luonto
lähellä
sydäntä

Viihtyisä kylämiljö

Vaikutukset vierailijoihin, asukkaisiin ja yrityksiin

Kasvuohjelmalla on ollut näkyviä vaikutuksia jo kahdessa vuodessa. Erityisesti vierailijamäärän ja junamatkustuksen kasvu on ollut lupaavaa.

Kasvuohjelman vaikutuksia mitattiin kesällä 2019 tilastojen avulla. Lisäksi vaikuttavuutta selvitettiin sidosryhmäkyselyllä.

Kasvuohjelman yhtenä tehtävänä oli tarkentaa 2012 asetettuja littalan kasvutavoitteita vierailijamäärän, asukasluvun ja työpaikkojen kasvulle 2030 mennessä. Alkuperäiset tavoitteet olivat: vierailijoita 500.000/v, asukasmäärä 4000 Kalvolassa ja yrityksiä 50 enemmän. Hankkeen puolivälissä kyettiin ottamaan kantaa tavoitteisiin, jotka määritettiin realistisemmiksi:

- Vierailijat: Lasimäen vierailijamäärän tuplaaminen eli 200.000 vierailijaa/vuosi 2030 mennessä. Lisäksi viipymän pidentäminen.
- Asukkaat: sama kuin HML:n virallinen kasvutavoite eli 0,5% /vuosi
- Yritykset: 50 uutta työpaikkaa

Kohteiden tilastojen mukaan vierailijamäärät ovat kasvaneet 2018 ja 2019 vähintään tavoitteen mukaista vauhtia. Lasimäen alueen kohteilta saatujen tietojen mukaan vuotuisen vierailijamäärä tulee olemaan 2019 littalan sydämessä jo n. 120.000.

Yrittäjät uskovat kasvumahdollisuuksiinsa nyt entistä enemmän. **Kasvuohjelman tärkeimpään antiin kuuluukin alueen yrittäjien keskinäinen ja muiden paikallisten toimijoiden yhteistyön läheneminen.** Tiivistynyt yhteistyö kantaa eteenpäin hankkeen jälkeenkin.

Kasvuohjelman vaikutukset: vierailijat

littalan vierailijamäärä on kasvanut hankeaikana vähintään 10% vuodessa.

Vierailijamäärästä ei ole tietoa kaikista kohteista ja tilastointia vaikeuttaa se, että vierailijat vierailevat useissa kohteissa saman vierailun aikana. Tilastojen mukaan voidaan kuitenkin todeta, että **yhteistyön tuloksena vierailijamäärät ovat kasvaneet Lasimäellä ja littalassa. Myös viipymän pidentämiseksi on tehty toimenpiteitä.**

Hankeaika on tuonut esiin myös junamatkailun potentiaalia. Kesän 2017 vierailijakyselyn vastaajista vain 2,3% saapui littalaan junalla. Junayhteys Tampereelta ja Helsingistä sekä viime vuosien junabuumi luovat kuitenkin mahdollisuuksia junailun kasvulle.

Junamatkustus kasvoikin merkittävästi vuonna 2018: junaä käytettiin peräti 34,5% kertaa useammin kuin vuonna 2017 (VR). Saman aikaan kaikessa kotimaan junaliikenteessä kasvua oli 2,1% (Väylävirasto).

Junavuoroissa ei tapahtunut muutoksia 2017–2018 aikana, sen sijaan taideaseman avajaiset kesäkuussa 2018 selittänevät omalta osaltaan nousua. Kesän 2019 vierailijakysely ja keskustelut japanilaisten vierailijoiden kanssa osoittavat, että **kysyntää olisi lisävuorolle Helsingistä littalaan aamupäivisin.**

littala 2018 lukuina

n. 110 000
vierailijaa
Lasimäellä
vähintään
10%
kasvua

Lähde: littalan yritykset

39 000
juna-
matkustajaa
34,5%
kasvua

Lähde: VR

littalan vierailijatilastoja

- Lasimäen alueen vierailijamäärä tulee olemaan 2019 jo lähellä 120.000
- littala Outlet 2018: 88.000
- Naivistinäyttelyt 2018: 20.000
- Lisäksi muut Lasimäen kohteet, joilla jokaisella oma vakiintunut asiakaskuntansa
- Lasitehdas oli ensimmäisen kerran avoina heinäkuussa kesällä 2019, jolloin parvella vieraili 8200 hlöä
- Lasimuseolla vierailijoiden määrät ovat kasvaneet yli 20% vuosittain
- Koko littalan vierailijat, ennuste 2019 : 140–150 000 vierailijaa/vuosi
- littala-hallin tapahtumat ja paikallisten urheiluseurojen järjestämät tapahtumat littalassa tuovat 17.000 kävijää vuodessa
- Muut littalan matkailukohteet ja yhdistysten tapahtumat 5.000-10.000/vuosi
- Moottoritiellä littalan ohi ajaa 30.000 autoa ja 55.000 ihmistä / vrk. (Lähde: Linnan Kehitys).

Kasvuohjelman vaikutukset: asukkaat

Kalvolan asukasluku on ollut laskusuuntainen vuosina 2010–2018.

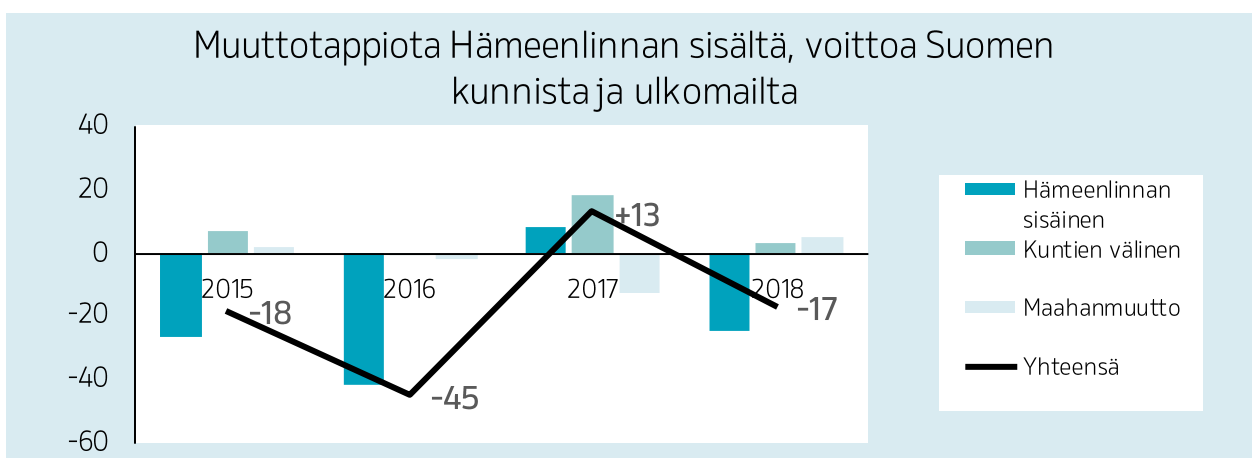
Kasvuohjelma ei ole onnistunut kääntämään suuntaa ainakaan vielä. Kasvuohjelman toimenpiteet tosin kohdistuivatkin vahvimmin matkailun kehittämiseen ja taloudellisen toimeliaisuuden lisäämiseen litalassa.

littalan vetovoimatekijät asuinpaikkana tunnistettiin hankeaikana, mutta uusasukashankinta vaatisi poliittista tahtoa, kaavoitusta, investoreita ja kohdennettua markkinointia. littalan asukkaat tulisi myös saada myymään vapaita tonttejaan keskustan alueelta.

Hämeenlinnan Kalvola on ollut muuttotappiollinen 2015–2018 etenkin Hämeenlinnan kaupungin sisäisen muuttoliikkeen osalta. **Muista Suomen kunnista Kalvola on onnis-**

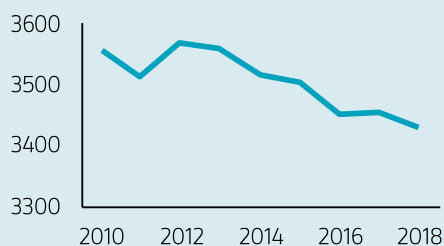
tunut houkuttelemaan uusia asukkaita, ja muuttaneiden ikärakenne on melko lupaava. Luonnollinen väestönkasvu on kuitenkin ollut negatiivista: lapsia on syntynyt viime vuosina keskimäärin n. 5 vähemmän kuin kalvolalaisia on kuollut.

Väestönkasvu on näin ollen ollut Kalvolassa heikompaa kuin koko Hämeenlinnassa, jossa laskua on viime vuosina ollut keskimäärin -0,24% vuodessa. **Kun kasvutavoite on littalan-kin osalta +0,5% vuodessa, tulisi liittalaan saada muuttamaan noin 30 asukasta tai 5-8 lapsiperhettä vuodessa enemmän kuin tällä hetkellä muuttaa. Tavoite on haastava, mutta mahdollinen. littala Villagen kehittäminen luo hyvät edellytykset alueen muuttovoiton vahvistumiseen.**

Väestönkasvun +0,5% tavoitteen saavuttaminen vaatisi noin 30 uutta asukasta enemmän vuosittain

Kalvolan väestönkehitys

väkiluku laski
2010–2018
keskimäärin
-0,45%
vuodessa

2017

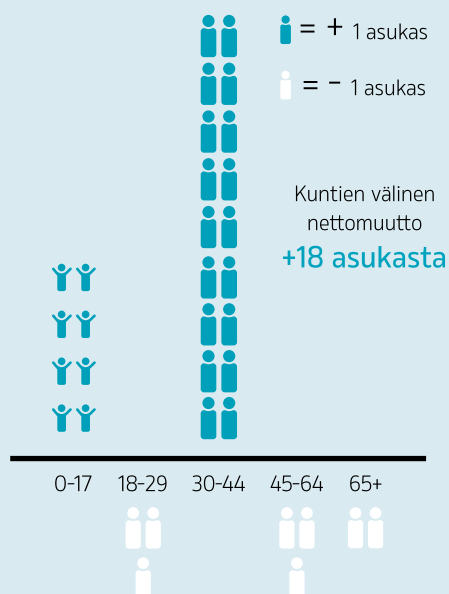
väkiluku oli
3451
asukasta

+1
enemmän
kuin edellis-
vuonna

-12 kuolemia enemmän
kuin syntyviä

+13 useampi muutti
Kalvolaan kuin
sieltä pois*

Kuntien välisen muuton ikärakenne

2018

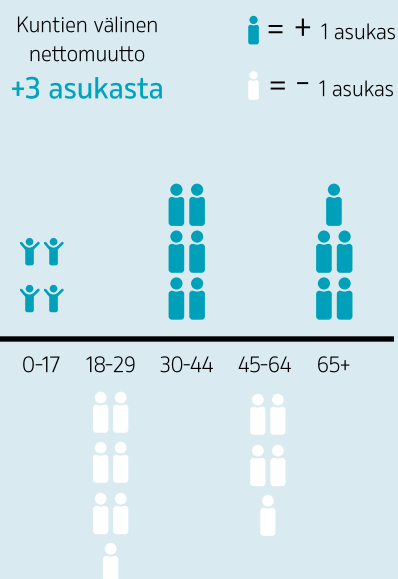
väkiluku oli
3428
asukasta

-23
vähemmän
kuin edellis-
vuonna

-6 kuolemia enemmän
kuin syntyviä

-17 harvempi muutti
Kalvolaan kuin
sieltä pois*

Kuntien välisen muuton ikärakenne

*sisältää kaiken muuttoliikkeen: Hämeenlinnan sisäisen, kuntien välisen ja maahanmuuton

Lähde: Tilastokeskus, koostanut Laura Lamberg 2019

Kasvuohjelman vaikutukset: yritykset

littalan matkailukohteet ovat hanke-aikana lisänneet liikevaihtoaan. Kasvuohjelma tiivisti toimijoiden yhteistyötä Lasimäen alueen sisällä sekä Lasimäen ja muiden tahojen välillä.

Hankeaikana matkailuyritysten ja alueen muiden tahojen välinen vuoropuhelu, sisällöntuotanto, yhteisviestintä ja yhteismarkkinointi lisääntyi. **Yhteistyön toivotaan realisoituvan tulevaisuudessa myös uusina sijoittuvina yrityksinä sekä nykyisten yritysten työllisyyden kasvuna.** Työpaikkojen syntymistä on mahdotonta arvioida vielä, sillä tilastot ovat tätä kirjoittaessa saatavilla vasta vuodelta 2017. Työllisyyden kasvu littalassa edellyttää sesongin pidentymistä littalassa. **Yrittäjät kertoivat kesällä 2019 toteutetus-**

sa kyselyssä, että hanke lisäsi innostusta ja vahvisti kasvun edellytyksiä. Hankkeen suorat työllisyysvaikutukset koettiin odotetusti vähäisiksi. Vastajat pitivät hanketta hyvin onnistuneena. **Hanke sai vastaajilta kouluarvosanan 9+. Kaikista tyytyväisimpiä vastaajat olivat taideaseman toteutukseen (4,9/5).** Myös Puistosuunnitelmaan ja matkailukylän brändityöhön oltiin hyvin tyytyväisiä (4,7/5). Pilotikokeilut (kesänavaukset, kyläfillarit, virtuaalielementit) arvioitiin vähiten onnistuneiksi, mutta niihinkin oltiin enemmän tyytyväisiä kuin tyytymättömiä. **Useimmat vastaajista pitivät yhteistyön ja yhteisymmärryksen lisääntymistä i-laakso2030-hankkeen tärkeimpänä antina.**

Oppeja aluetalouden yhteiskehittämisestä

Projektipäällikkö Pia Niemikotkan oppeja litalan yhteiskehittämisestä:

1. On päästävä työntövoimasta imuvoimaan eli saatava alueen toimijat innostumaan ja haluaamaan tehdä asioita itse
2. Kylätalous on uutta yhdistävää yhteisöllisyyttä; jokainen on kiinnostunut oman perheensä toimentulosta ja hyvinvoinnista.
3. Tarvitaan sekä nopeasti näkyviä tuloksia että pidemmän tähtäimen uskottava kokonaiskuva
4. Alueen kehittämisessä on samoja elementtejä kuin yrityksen kehittämisessä; myös ajoitus ja oikeat ihmiset ratkaisevat paljon
5. Maankäytön suunnittelu mukaan
6. Kaupungin sitoutuminen alueen kehittämiseen varmistettava etukäteen
7. Ankkuriyritykset ja sijainti ovat alueen kasvun perusta
8. Hallinnon on kyettävä mahdollistamaan ja yhteiskehittämistä on pystyttävä ohjaamaan taustalta, mutta tarvittaessa nousta rohkeasti ladun avaajaksi
9. Mittarit ja seuranta
10. Sitkeä ja pitkäjänteinen työ tuottaa tulosta

Pitäjän kehittäminen vs. matkailukohteen kehittäminen. litala Village tulee nähdä ensisijaisesti matkailukohteen kehittämisenä.

Rahoitus

i-laakso –hankkeelle myönnetty rahoitus 2017-2019:

Hämeen ELY-keskus, toimintaympäristötuki 70%

Hämeenlinnan kaupunki 12,8%

Linnan Kehitys 17,2 %

Yhteensä 156.800 eur

Hanke toi littalaan n. 100.000 euron investoinnin, kun littalan rautatie-asema kunnostettiin Väyläviraston, LEADER –tuen, yksityisen rahoituksen, UVVET –hankkeen ja lahjoitusten yhteisrahoituksella. Kaupungin rahallinen osuus asemasta oli 12.000 eur ja lisäksi kaupunki antoi rakennusmateriaaleja ja asiantuntijapanosta.

I-laakson henkilöresurssi oli Pia Niemikotka, kehittäjä, Linnan Kehitys, yritys- ja kaupunkikehityspalvelut.

Mitä hankkeen jälkeen?

littalan kehittäminen jatkuu. Yhteinen iso kuva on kirkastunut littala Village - sateenvarjon alla kehitettäväksi ja viestittäväksi matkailukohde – kokonaisuudeksi.

Matkailukylän kasvustrategia, puisto- ja brändisuunnitelma ovat valmiina. Valmiina on myös yhteistyöstä innostunut ja sitoutunut yrittäjien ja asukkaiden joukko. Konkreettisia jatkotoimenpiteitä on jo menossa eri tahojen toimesta, mutta isompien yhteishankkeiden aikaansaaminen vaatii lisärahoitusta ja kumppaneita.

Koska kiinteistöjen omistus on hajallaan, tarvitaan vuoropuhelua maanomistajien kesken. Samoin laaja matkailutoimijoiden verkosto ja asukkaiden osallistumisen mahdollistaminen edellyttävät yhteistyön organisoitua.

Hankeaikana on panostettu siihen, että kaikki tahot saataisiin mukaan toteuttamaan samaa yhteistä suunnitelmaa. Kun jokainen taho tuo yhteiseen pöytään osuutensa, syntyy kattauksesta isompi, ja enemmän jaettavaa kaikille osapuolille.

littala Villagen haasteena jatkossa on se, miten yhteispeliä koordinoidaan ja resurssoidaan. Osaltaan koppia on ottamassa Lasimäen kauppiasyhdistys, joka laajenee koko littala Villagen matkailuyritysten yhdistykseksi.

littalan tiekartta

Lähtötilanne 2019

littalan kylä puhaltaa yhteen hiileen. Alueen yritykset, Hämeenlinnan kaupunki ja littalan asukkaat ovat mukana kehittämistyössä ja valmiina toteuttamaan tehtyjä littala Village –matkailukylän suunnitelmia.

Kulttuurikylä 2026

littalaan on sijoittunut lisää yrityksiä ja alue on kiinnostavampi ja elävämpi läpi vuoden. Junavuoroja pysähtyy littalassa enemmän ja taidereitti junalta Lasimäelle on ikimuistoinen elämys kulkijalle. Myös autoilijan reitti moottoritiltä edistyy ja littalassa on entistä enemmän syitä myös poiketa kylään.

Vierailijalla on littalassa aina aktiivista tekemistä. Lähellä lasimäkeä on lapsiperheille suunnattu toiminnallinen tila, joka viihdyttää marraskuun sadepäivinä niin asukkaita kuin vierailijoita.

Juhlavuosi 2021

littala Village tarjoaa vierailijoille kokonaisvaltaisen kyläkokemuksen. littalan lasin kotikylä houkuttelee kävijöitä lasin, Lasimäen kohteiden, taideaseman, naivismin ja kiinnostavien lähikohteidensa takia. Lasimäen ympäristössäkin huomataan jo ilahduttavia muutoksia.

Alueen opasteet on uusittu ja kävelyreitit Lasimäellä yhdistävät kohteita ja lisäävät alueella viipymistä.

Lasitehtaan 140v, Kultasuklaan 30v ja Kalvolan graniittikirkon 100v -juhlavuosi näkyy littalassa.

Visio 2030

littala on Suomen nopeimmin kasvava muotoilun, taiteen ja käsityöläisyyden kylä. littalan henki tunnistetaan valtakunnallisessa matkailussa. Luovuuden henki ja littalan keskeinen sijainti houkuttelevat littalaan uusia tekijöitä ja asukkaita.

Jatkotoimenpiteitä ja hankeaihioita

littalan puistosuunnitelman toteutus

1. Kävelyreitit ja kyltit
2. Taidereitti
3. Leikkipuiston laajennus
4. Lasimäen julkisivu ja parkkipaikat ja sisään tulot
5. Lasimäkipuutarha
6. littalan puisto
7. Autoilijan taidereitti littala Villageen ja littalan lasin kotikylään moottoritieltä alkaen
8. Taiteen ja infran yhdistäminen luovalla tavalla sekä osallistava kaupunkikulttuuri

Sijoittumiset

1. Nuorten tekijöiden sijoittuminen littala Villageen
2. Nykytarjontaa täydentävät yritykset
3. Valmistusta & myyntiä littalassa + koti ja yrittäjäyhteisö
4. Lisää soveltuvia toimitiloja
5. Lisää vuokra-asuntoja
6. littalan mahdollisuudet moottoritien varressa

Aktiviteetteja eri kohderyhmille

1. Lapset, naiset, miehet, kokoukset, ryhmät— tekemistä ja näkemistä eri kohderyhmille
2. littala –modulointi—osaksi muiden tarjontaa
3. Aktiivinen tapahtumatuotanto yhdessä asukkaiden kanssa ja myös koko kylä tapahtuma-alustaksi
4. Reitistöt (polkupyörä, moottoripyörä, vaellus, paikallisjuna..)
5. Toritoiminta vakiintuu littalaan
6. Juhlavuosi 2021, kulttuurikylä 2026

Aktiivinen viestintä, markkinointi ja brändin rakentaminen

1. littala Village -brändisuunnitelman toimeenpano
2. Yhteinen markkinointi- ja myyntiresurssi, suunnitelma ja toimeenpano
3. Ympäri vuotinen info

Saavutettavuus

1. Lisää pysähtyviä junia littalaan
2. Kaupunkipyörät littalaan
3. Pirkanmaan rajan ylittäminen yhteistyössä